

فهرست

۶	یادداشت مترجم
۹۹	مقدمه: وجوه و تعاریف هالیوود جدید
۱۱	سبک فیلم: «پسا کلاسیک»؟
۱۳	زمینه صنعتی: پسا استودیویی یا پسا فوردیسم؟
۱۵	زمینه اجتماعی
۱۸	فصل ۱: هالیوود جدید، نگرش اول: رنسانس هالیوود
۲۱	از ضد فرهنگ تا واترگیت: زمینه اجتماعی رنسانس هالیوود
۳۲	بحران و آزادی‌های جدید: زمینه صنعتی رنسانس هالیوود
۵۷	فصل ۲: هالیوود جدید، نگرش دوم: فیلمهای پر فروش و محصولات مشترک
۵۹	از «تماشاگر خاص» به «تماشاگر عام»: بازسازی تماشاگر «انبوه»
۶۲	راهبردهای بهبود ثبات: اقتباس، تبلیغات و پخش گسترده
۷۴	امپراتوری‌های شرکتی
۸۴	تسلط بر عصر دیجیتال
۹۳	فصل ۳: از مؤلفان به دانش‌آموختگان
۹۴	مؤلفان
۹۶	دانش‌آموختگان
۱۰۰	نفوذ و اقتدار کارگردان
۱۰۵	سهام صنعتی
۱۱۳	مؤلف در برابر زمینه اجتماعی - تاریخی: جنبه‌های «اسپیلبرگی» ای.تی.
۱۱۹	«نسخه کارگردان» و تجارت مؤلف‌گرایی
۱۲۳	فصل ۴: درآمیختگی گونه‌ها
۱۲۵	تعاریف گونه (۱): از انتظارات صنعت سینما به انتظارات تماشاگر
۱۲۹	تعاریف گونه (۲): زمینه اجتماعی - فرهنگی و اسطوره‌شناسی عامه
۱۳۴	شالوده‌شکنی گونه
۱۳۹	تورم و بازسازی گونه
۱۴۰	دگرگونی و آمیزش و محو گونه‌ها
۱۴۲	تداوم و پیچیدگی‌های گونه
۱۴۵	فصل ۵: قدرت ستارگان

۱۵۲	وجهه ستاره
۱۵۵	ارزش ستارگان
۱۶۲	جذایتهای چندگانه
۱۶۷	مظاهر فرهنگ
۱۷۲	همذات پنداری؟
۱۷۸	فصل ۶: روایت در برابر صحنه‌های باشکوه
۱۸۲	از پرداخت تدریجی به اوج و فرودهای متوالی
۱۸۹	زمینه اقتصادی / روانی: از فوردی / اودیپی به پسا-فوردی / پیشا-اودیپی
۱۹۷	زمینه صنعتی (۱): از شروع فیلمهای پرهزینه و پرفروش تا پارکهای تفریحی
۱۹۹	زمینه صنعتی (۲): مخاطبان
۲۰۱	تداوم شکل‌های روایتی «کلاسیک»
۲۰۵	درونمایه‌های روایتی
۲۱۲	داستان اسباب بازی
۲۱۴	روایت مهم است
۲۲۴	فصل ۷: از پرده بزرگ به صفحه کوچک
۲۲۹	استقبال از صفحه کوچک
۲۳۱	از ترکیب بندی پرده عریض تا «منطقه مفید رویداد»
۲۳۶	«اسپارتاکوس» در برابر «گلادیاتور»
۲۴۵	زیبایی‌شناسی ام.تی.وی. و آگهی‌های تلویزیونی
۲۵۱	یادداشتها
۲۶۰	کتابشناسی
۲۷۷	برابرنامه

یادداشت مترجم

پدیده‌ای که به نام سینمای کلاسیک هالیوود می‌شناسیم در اواخر دهه ۱۹۵۰ و با فروپاشی نظام تولید استودیویی به پایان رسید. و به این ترتیب هالیوود وارد مرحله جدیدی شد که آن را با عناوین گوناگونی نامیده‌اند. رایج‌ترین اصطلاح، البته، «هالیوود جدید» است. دلیل و انگیزه اصلی ترجمه این کتاب همانا نبود منبعی به زبان فارسی است که دگرگونی‌ها و تغییرات هالیوود را در چند دهه اخیر تجزیه و تحلیل کند و فقط تاریخ سینما نباشد - هرچند در زمینه هالیوود کلاسیک نیز هنوز جای منبعی تحلیلی به زبان فارسی خالی است.

عبارت «هالیوود جدید» را برای توصیف جنبه‌های گوناگون سینمای هالیوود در سالهای پس از جنگ جهانی دوم به کار برده‌اند. در این زمینه دو نگرش کلی در میان است. نگرش اول، هالیوود جدید را نوعی سبک فیلمسازی می‌شمارد، سبکی که با سبکهای پیشین تفاوت دارد. نگرش دوم، هالیوود جدید را بر پایه تغییر در زمینه صنعتی سینما ارزیابی می‌کند. اما باید توجه داشت که از دوران سینمای «کلاسیک» یا نظام «استودیویی» تا به امروز دگرگونی‌های فراوان در هالیوود رخ داده اما بسیاری از ویژگی‌های آن ثابت مانده است. به دیگر سخن، هنوز میان هالیوود «جدید» و هالیوود «قدیم» - اگر این تقسیم‌بندی اساساً منطقی باشد - همانندی‌های فراوانی در میان است.

با این همه، هالیوود جدید جنبه‌های تازه‌ای نیز دارد و یکی از وظایف کتاب حاضر بررسی و تبیین همین جنبه‌های تازه هالیوود «جدید» است، ویژگی‌هایی که گاه بارز و گاه متناقض می‌نماید. در این کتاب، این ویژگی‌ها از سه زاویه تجزیه و تحلیل شده است: بررسی سبک فیلم، زمینه اقتصادی و زمینه اجتماعی - تاریخی. هدف توضیح این نکته است که شکل‌گیری هالیوود جدید تحت تأثیر عوامل گوناگونی بوده است، از مسائل خاص صنعت سینما گرفته تا جنبشهای اجتماعی و اقتصادی در سطح ملی یا جهانی. نویسندگان در فصلهای گوناگون این کتاب به تجزیه و تحلیل سطوح سبکی و اجتماعی و تاریخی هالیوود جدید پرداخته و بویژه تأکید را بر سطح یا زمینه صنعتی گذاشته است «زیرا فیلم محصولی فرهنگی و در عین حال بسیار وابسته به نیازهای تجاری است» و «هالیوود، دست آخر، نوعی تجارت است». و به همین دلیل است که به زعم نویسندگان هر تجزیه و تحلیلی از هالیوود جدید که بُعد صنعتی را نادیده بگیرد گمراه‌کننده یا دست‌کم ناقص خواهد بود. این تأکید بر جنبه صنعتی، این کتاب را از دیگر آثاری که در مورد هالیوود امروز انتشار یافته و توجه‌شان بیشتر بر زمینه‌های فرهنگی و اجتماعی و تاریخی است تمایز می‌بخشد.

از آنجا که نویسندگان در مقدمه گویای این کتاب به تفصیل به شرح نگرش و جزئیات فصلها پرداخته، به جای واگویی مطالب توصیه می‌کنیم که خوانندگان حتماً مقدمه را بخوانند و در اینجا فقط چند جمله‌ای در باره این ترجمه ذکر می‌کنیم. برای پرهیز از شمار فراوان پانوشتها و نیز برای اینکه خواندن متن راحت‌تر باشد از آوردن برابره‌های لاتین واژگان و اصطلاحات و نام افراد و فیلمها و کتابها و مکانها و مؤسسه‌ها و شرکتها (و به طور کلی اعلام) در پانوشت خودداری کرده‌ایم و همه این موارد را در فهرستی در پایان کتاب به ترتیب الفبای فارسی آورده‌ایم. در این فهرست هر نام به همان ترتیبی که در متن فارسی آمده ثبت شده است. مثلاً «رابرت آلتن» در فهرست نیز به همین صورت آمده نه به صورت «آلتمن، رابرت» یعنی زیر حرف «ر» آمده است نه حرف «آ». دلیل این کار این بوده تا از هر گونه اشتباه پرهیز شود، بویژه در مواردی که یقین نداریم، مثلاً، «رابرت جیسون آلتن» را باید به صورت «جیسون آلتن، رابرت» (زیر حرف ج) بنویسیم یا به صورت «آلتمن، رابرت جیسون» (زیر حرف آ). به علاوه، این

فهرست در واقع جایگزینی برای شمار فراوان پانوشتهایی است که اگر همگی زیر صفحات می‌آمد موجب نازیبایی و دشواری خواندن متن می‌شد و به هیچ روی مدخلهای نمایه به حساب نمی‌آید. در دو سه مورد یادداشتهای مترجم با شمارهٔ تُک در متن مشخص شده و در پایین صفحات آمده است. یادداشتهای و توضیحات نویسنده را در متن با شماره داخل قلاب [] مشخص کرده و آنها را به ترتیب فصل در انتهای کتاب آورده‌ایم.

جا دارد از مهندس لطف‌الله ساغروانی، مدیر محترم انتشارات هرمس که با علاقه و اشتیاق انتشار این کتاب را پذیرا شدند و دیگر همکاران ایشان در واحدهای مختلف هرمس سپاسگزاری کنم.

محمد شهبها

دی‌ماه ۱۳۸۴ - تهران

مقدمه:

وجوه و تعاریف هالیوود جدید

هالیوود، به مثابه نهادی کلی، پدیده‌ای چند وجهی است: کدام وجوه برای درک تکامل و تحول آن اهمیت بیشتری دارد؟ موری اسمیت^۱

بسیاری از وجوه سینمای هالیوود در سالهای پس از جنگ جهانی دوم به کار رفته و گاهی معنای آن وابسته به موضوع مورد بحث در یک زمان و دوران خاص بوده است، ولی به هر حال دو نگرش کلی در میان است. نگرش نخست، هالیوود جدید را نوعی سبک فیلمسازی می‌شمارد که از سبکهای پیشین متفاوت است. نگرش دوم، هالیوود جدید را نشاندهنده تغییر در زمینه صنعتی سینما می‌داند. البته هر از این دو نگرش را می‌توان، به درجات گوناگون، به زمینه‌های گسترده‌تر اجتماعی و فرهنگی و تاریخی مرتبط ساخت.

هالیوود، به گفته موری اسمیت، «پدیده‌ای چند وجهی» است و نمی‌توان آن را به جوهره‌ای واحد یعنی «قدیم» یا «جدید» فروکاست. هرگونه تغییر در یک سطح به تغییراتی در سطوح دیگر مربوط است ولی هیچ تضمینی وجود ندارد که این تغییرات پیوستگی منسجمی داشته باشند. از دوران سینمای «کلاسیک» یا نظام «استودیویی»، که حتی بر سر تعریف آن نیز توافق همگانی برقرار نیست، تا به امروز تغییرات فراوانی در هالیوود رخ داده اما بسیاری از ویژگیهایش ثابت مانده است. در بسیاری از موارد، برای دستیابی به مقاصد آشنا راهبردهای متفاوتی به کار رفته است. تعاریف قطعی و عجولانه‌ای که هالیوود «جدید» را پدیده‌ای کاملاً متفاوت می‌داند معمولاً پیوستگیهای آن را با هالیوود کلاسیک نادیده می‌گیرد و اغلب

هالیوود جدید چیست؟ نوع پیچیده‌ای از سینمای «هنری» امریکا که سرشار از نوآوری و تجربه‌ورزی است یا فقط حیطة ساده فیلمهای پر فروش و برگرفته از داستانهای مصور؟ دلمشغولیهای درونی تراویس بیکل و هری کول یا ماجراهای قهرمانی لوک اسکای واکر، ایندیانا جونز، و باز لایت‌یر؟ فیلمهای مستقل و ارزان یا شرکتهای عظیم چند رسانه‌ای؟ دیدگاه‌های رادیکال یا واکنشهای محافظه کارانه؟ گسسته‌های اضطراب‌آور از سبک هالیوود «کلاسیک» یا زرق و برق ظاهری و شیوه بیان تکراری و برگرفته از آگهیهای بازرگانی و شوهای ام تی وی؟ فیلمساز در مقام هنرمند سرشار از تخیل یا فقط شیک و تهی‌مایه و مهاجم به گذشته سینما؟ «مدرنیزم» یا «پست مدرنیزم»؟ دگرگونی بنیادی یا حفظ پیوستگی با گذشته؟ عبارت «هالیوود جدید» به چیزی اطلاق می‌شود که گاهی مجموعه متناقض و سردرگمی از ویژگیهای سینمای هالیوود در دو سه دهه اخیر به نظر می‌رسد، از جمله ویژگیهایی که در بالا آوردیم و موارد دیگری که در آینده به آنها خواهیم پرداخت. معنای این عبارت دقیقاً چیست؟ آیا می‌توان تعریف واحدی از هالیوود جدید ارائه داد؟ پاسخ ساده و دم‌دستی این است: خیر. بر سر تعریف سراسر «هالیوود جدید» یا حتی موجودیت آشکار آن هیچ توافقی در میان نیست. البته دلیل این سردرگمی نیز ساده است. این عبارت برای توصیف

یا اینکه این عناصر فقط بخشی از یک راهبرد خاص‌اند که برای جلب مخاطب طراحی شده است؟ پاسخ شاید این باشد: هر دو، ولی باید آگاه بود که در این فرایند هر عنصر چه نقشی را بر عهده دارد.

اگر قرار باشد هالیوود جدید را بر پایه‌ی زمینه‌های سبکی و صنعتی و اجتماعی - تاریخی و روابط میان آنها لحاظ کنیم باز هیچ یک از این زمینه‌ها به تنهایی نمی‌تواند تعریف فراگیری از این سینما به دست دهد. جنبه‌های گوناگون هالیوود جدید که آنها را در آغاز این مقدمه برشمردیم به طور کلی در دو نگرش جای می‌گیرد. در دو فصل نخست این کتاب به این دو نگرش خواهیم پرداخت. اصطلاح «هالیوود جدید» ابتدا در توصیف فیلمها و فیلمسازانی به کار رفت که از میانه یا اواخر دهه ۱۹۶۰ تا میانه یا اواخر دهه ۱۹۷۰ مورد توجه منتقدان قرار گرفتند. این فیلمها و فیلمسازان را با اصطلاح «رنسانس» هالیوود نیز توصیف کرده‌اند. برخی بر این عقیده‌اند که اصطلاح «هالیوود جدید» را فقط باید برای این دوره زمانی، که کمی بیش از یک دهه طول کشید، به کار برد. به این ترتیب، اصطلاح «هالیوود جدید» به دو طریق دیگر نیز به کار رفته است: یکی از دهه ۱۹۸۰ برای توصیف نوعی فیلمسازی که کاملاً متفاوت و حتی متضاد با رنسانس هالیوود است، یعنی هالیوود شرکتهای عظیم چندرسانه‌ای و جذابیت‌های فیلمهای پرهزینه و پرفروش؛ و دیگری به صورت اصطلاحی کلی که هر دو دوره بالا را در بر می‌گیرد. ما در این کتاب همین صورت دوم را برگزیده‌ایم و رنسانس هالیوود را که زمینه گسترده‌تری است و از دهه ۱۹۵۰ آغاز می‌شود مرحله خاصی از هالیوود جدید دانسته‌ایم.

سبک فیلم: «پسا کلاسیک»؟

آیا سینمای هالیوود جدید نمایانگر دگرگونی مهمی در سبک فیلم است؟ سبک هالیوود جدید را به شیوه‌های گوناگونی تبیین کرده‌اند، و این دور از انتظار نیست زیرا گفتیم که برداشتهای

بر کلی‌گوییهای ساده‌انگارانه درباره‌ی دوران پیشین استوار است. چگونه می‌توان این سردرگمی‌ها را از میان برداشت؟ باید نخست دقیقاً مشخص کنیم که جنبه‌های تازه هالیوود «جدید» کدام است، ویژگیهای بارز - و گاهی متناقض - آن چیست، و در چه مواردی با هالیوود کلاسیک همانند است. در کتاب حاضر قصد داریم به این موارد بپردازیم و به این منظور بر سه نوع تجزیه و تحلیل که در بالا ذکرش رفت متمرکز خواهیم شد: بررسی سبک فیلم، زمینه صنعتی، و زمینه اجتماعی - تاریخی. البته هر یک از این سه سطح را می‌توان کمابیش جدای از دیگر سطوح بررسی کرد، ولی یکی از اهداف اصلی این کتاب آن است تا میان دیدگاه‌های گوناگون پیوند برقرار سازد. شکل‌گیری هالیوود، همچون «پدیده‌ای چندوجهی»، حاصل تلفیق نیروهای گوناگونی است، از جزئیات محلی و خاص صنعت سینما گرفته تا جنبشهای اجتماعی و اقتصادی در سطح ملی یا جهانی.

سطوح سبکی و صنعتی هالیوود جدید از منطق خاص خودشان پیروی می‌کنند ولی به هیچ وجه خودمختار و مستقل نیستند. در این میان، به ویژه سطح صنعتی امکانها و احتمالات مهمی را پیش می‌آورد، و این دور از انتظار نیست زیرا فیلم محصولی فرهنگی و در عین حال بسیار وابسته به نیازهای تجاری است. هالیوود، دست آخر، نوعی تجارت است. سینمای هالیوود، چه «قدیم» و چه «جدید»، همواره مورد این بازپرسی و انتقاد قرار داشته که درباره‌ی جامعه‌ای که در آن تولید و مصرف می‌شود، چه چیزی را ارائه می‌دهد. گاهی می‌پندارند که این سینما «بازتاب» یا «بیان» زمان و مکان خویش است. این نوع نگاه به هالیوود اغلب هم بر موضوع و درونمایه فیلمهای هالیوود استوار است و هم بر تدبیرهای سبکی که در آنها به کار رفته است. با این حال، این نوع تجزیه و تحلیل که بعد صنعتی را نادیده می‌گیرد گمراه‌کننده یا دست کم ناقص است. آیا عناصر یک فیلم پرفروش و عامه‌پسند به بازتاب یا آرایه موضوعات اجتماعی می‌پردازند؟

منطبق) «(match cut) نیز می‌گویند. هدف از این فنون آن است تا تدوین «نامرئی» باشد و تماشاگر بدون هیچ خللی به فضای رویداد پا بگذارد. تمرکز نه بر چگونگی ساخت و پرداخت صدا و تصویر بلکه بر رویدادهای روایت قرار دارد. ویژگیهای روایت‌های هالیوود کلاسیک معمولاً این است که فصلها سازمان‌دهی منسجمی دارند و قوانین علت و معلولی بر آنها حاکم است، و هر اتفاقی که در داستان رخ می‌دهد باید توجیه و توضیح قانع‌کننده‌ای داشته باشد.

سبک پساکلاسیک در هالیوود جدید از هر دو جنبه بالا دوری می‌جوید. ویژگی برخی از فیلمهای رنسانس هالیوود در این است که، تحت تأثیر موج نو فرانسه در اواخر دهه ۱۹۵۰ و اوایل دهه ۱۹۶۰، از تدوین تداومی رایج در هالیوود کلاسیک کناره گرفتند، و برخی از این فیلمها جنبه‌های دیگری از روایت کلاسیک، مانند انگیزش و توجیه مشخص برای کنشهای قهرمان داستان، را کنار گذاشتند. در سالهای اخیر و در نتیجه تحولات تازه‌ای همچون تولید مشارکتی فیلمهای پرفروش و اهمیت فزاینده ویدئو و رسانه‌های پخش فیلم در معادله اقتصادی هالیوود، تفاوت‌های دیگری نیز با سبک کلاسیک رخ نموده است. برخی بر این باورند که کاربرد تدوین سریع و تصویرپردازی «کم‌مایه» آگهیهای بازرگانی و شوهای ام.تی.وی. در فیلمهای سینمایی باعث تضعیف قواعد تدوین سنتی شده است. می‌دانیم که دغدغه اصلی فیلمهای پرفروش امروز این است تا رویدادهای دیدنی و جذاب را بر پرده عظیم سینما به تماشاگر ارائه دهند و از بازتولید آن ماجراها در رسانه‌های دیگر، از بازبهای رایانه‌ای گرفته تا پارکهای تفریحی، سود ببرند. همین نکات باعث شده است تا عده‌ای از مرگ و نابودی انسجام روایتی خاص سینمای کلاسیک هالیوود سخن برانند.

در این کتاب، موارد این نوع دوری جستن از سبک هالیوود کلاسیک را بررسی کرده‌ایم. در فصل نخست به بررسی تأثیر رنسانس هالیوود پرداخته‌ایم. پیامدهای سبکی فیلمهای

متناقضی از هالیوود جدید وجود دارد. یکی از گزاره‌ها این است که هالیوود جدید یعنی دور شدن از سبک هالیوود «کلاسیک». برخی دیگر گفته‌اند که این سبک متمایز را می‌توان «پساکلاسیک» نامید. در نگرشهای سبک محور، اصطلاح «هالیوود پساکلاسیک» اغلب به جای هالیوود جدید به کار می‌رود. به این ترتیب، در تعاریفی که از هالیوود جدید بر مبنای سبک صورت می‌گیرد، معیار مقایسه سبک کلاسیک است. بنابراین، می‌توان پرسید که سبک هالیوود «کلاسیک» یا سبک «کلاسیک» هالیوود چیست؟

در اینجا تعریفی کوتاه که فقط دو جنبه اصلی سبک کلاسیک را بنمایاند برای مقصود ما کفایت می‌کند. یکی از این جنبه‌ها ترتیب نماها و سبک تدوین است و دیگری اهمیت و مرکزیت نوعی سازمان‌دهی روایت (یا داستان). فیلمهای هالیوود کلاسیک به طور کلی بر پایه قواعد تدوین تداومی فیلمبرداری و تدوین می‌شوند. در این روش، جایگاه‌های متفاوت دوربین و حرکات دوربین چنان است تا ماجرا از زوایای گوناگون در معرض دید تماشاگر قرار گیرد. به این ترتیب، دیدگاهی تقریباً «ایده‌آل» برای تماشاگر فراهم می‌شود تا رویدادهای اصلی هر صحنه یا فصل را ببیند. قواعد تدوین تداومی برای این طراحی شده است تا این دیدگاه‌های ایده‌آل به نرمی و با پیوستگی به هم پیوند یابند.

برای نمونه، در این نوع تدوین پیش از نماهای درشت از جزئیات رویداد، «نماهای معرف» (establishing shot) قرار می‌گیرد تا اطلاعات کلی درباره مکان و جهت رویداد ارائه شود. قاعده خط فرضی، اینکه دوربین باید در هر صحنه در یک طرف خطی فرضی قرار گیرد که با توجه به رویداد ترسیم می‌شود، برای این است که تداوم مکان و جهت حرکت حفظ شود. فنون دیگری نیز برای پیوستگی هر نما به نمای بعدی به کار می‌رود، از جمله انطباق جهت نگاه (یعنی برش از نگاه یک شخصیت به چیزی که به آن می‌نگرد) و برش روی حرکت (یعنی تداوم یک حرکت در دو نمای متوالی) که به آن «برش

استودیوهای بزرگ قدرت فراگیرشان را نه فقط از طریق کنترل تولید بلکه از راه کنترل توزیع و نمایش فیلمها نیز به دست آوردند، یعنی نوعی سازمان که به همبستگی عمودی (vertical integration) معروف است و ما در دو فصل آغازین این کتاب به آن خواهیم پرداخت. این نظام در سالهای پس از جنگ جهانی دوم و به ویژه در دهه ۱۹۵۰ تحلیل رفت. به موجب حکم دولت در زمینه رفع انحصار رقابتی، شرکتیهای همبسته عمودی ناگزیر شدند سینماهای زنجیره‌ایشان را بفروشند. این امر و کاهش چشمگیر شمار سینماها باعث شد تا نظام تولید کارخانه‌ای به پایان برسد. قبلاً فیلمها را استودیوهای بزرگ به صورت عمده تولید می‌کردند، ولی اینک هر فیلم به طور مجزا تولید و فروخته می‌شد. در این نظام تازه، هر محصول در کنار محصولات دیگر قرار می‌گرفت. به این ترتیب قدرت ستارگان و کارگردانان و کارگزاران بزرگ فزونی یافت و کارگزاران هالیوود جای رؤسای استودیوهای دوران قدیم را گرفتند و راه‌اندازی پروژه‌های سینمایی تا اندازه زیادی بر عهده آنان بود.

در بخشهای گوناگون این کتاب به پیامدهای این تغییر خواهیم پرداخت. در واقع آنچه امکان تفاوتی رنسانس هالیوود را فراهم ساخت تا اندازه‌ای همین ابداع نظام تولید تک‌فیلمی و پراکنده بود. همین اوضاع به پدیده فیلمهای پرفروش در سالهای اخیر نیز یاری رسانید. البته همان‌گونه که در مورد برداشتهای سبک محور از هالیوود جدید مصداق دارد، در این مورد نیز بسیار آسان است که درباره ماهیت آنچه در سطح صنعتی رخ داد به دام بدفهمی یا اغراق بیفتیم. درست است که شکل قدیمی نظام استودیویی مبتنی بر همبستگی عمودی تحلیل رفت ولی برخی این را نمونه‌ای از شکلی اقتصادی موسوم به پساوردیسم دانسته‌اند. بنا بر این نظریه، نظام استودیویی قدیم نوعی تجارت «فوردی» است، یعنی همانند نظام خط تولید ماشین که پیشقراول آن هنری فورد بود. نظام عظیم تولید کارخانه‌ای شمار فراوانی از محصولات نسبتاً

پرفروش و پیامدهای تأثیر رسانه‌هایی که برای تطابق با محدوده تصویر تلویزیون طراحی شده‌اند موضوع فصلهای ۶ و ۷ است. در هر مورد، ادعای ظهور سبک پساکلاسیک مورد پرسش قرار گرفته است. زیرا هرچند برداشتهای گوناگونی که از هالیوود جدید وجود دارد در نتیجه تأثیر و تأثرهای خاص، دگرگونیها و نوآوریهای را از سر گذرانده‌اند ولی سبک کلاسیک از میان نرفته است. ابدأً قواعد تدوین صدا و موسیقی و ساختار علت و معلولی روایت هنوز تا حد زیادی پابرجاست. در برخی موارد، توضیح و تبیین تفاوتیهای آشکار همان قدر منوط به درک ما از رخدادهای دوران به اصطلاح «کلاسیک» است که منوط به تغییرات عمده در چند دهه اخیر. اصطلاح «کلاسیک» نیز، با توجه به تداولش در این زمینه، عمدتاً پس از آن دوران ساخته و پرداخته شده، یعنی موضوعی است که بر حسب دگرگونی یا محو شدنش تعریف شده است.

زمینه صنعتی: پسااستودیویی یا پساوردیسم؟

گفتیم که هالیوود جدید را گاهی بر پایه دگرگونیهای سبکی تعریف کرده‌اند، ولی در برخی موارد خواسته‌اند آن را بر پایه تغییر در زمینه صنعتی تعریف کنند. آنچه را بر مبنای سبک، دوران «کلاسیک» نام نهاده‌اند معمولاً همان دورانی است که بر مبنای زمینه صنعتی از آن به عنوان «نظام استودیویی» یاد می‌کنند. اصطلاح «نظام استودیویی» به شیوه عملکرد اقتصادی هالیوود از دهه ۱۹۲۰ تا اواخر دهه ۱۹۵۰ اشاره دارد و تصاویری از نظام کلان تولید استودیویی را به ذهن می‌آورد: «کارخانه‌های رؤیاسازی» عظیمی که فوجی از کارمندان و کارگران در آنجا کار می‌کردند تا فیلمهای دورانی را تولید کنند که اغلب عنوان باشکوه «عصر طلایی» هالیوود را به آن اطلاق می‌کنند. البته این تصویر، و خود این اصطلاح، گمراه‌کننده است. زیرا اصطلاح نظام «استودیویی» تأکید را بر تولید، یعنی روند ساخت فیلم، می‌گذارد و به این ترتیب توجه ما را از یکی از ویژگیهای اصلی صنعت سینما در این دوره منحرف می‌سازد.